

harcában látja. Pedig talán épen a mai gazdasági krízis mutatja, hogy ebben az eszmemenetben súlyos hiányok mutatkoznak. A krízis okainak és orvosszereinek kutatói keresik a bakteriumot és szérumot, de ugyancsak tisztán materiális tereken: aranyszükség, kiskereskedelmi index mozdulatlansága, vásárló erő összezsugorodása, túltermelés. Valószínűen igen bölcse magyarázatok. De minden kétségen felül áll, hogy a válságot okozó mikroorganizmusok között ott vannak a morális okok is: a levért nemzetek rabszolgasora, a mesterségesen szított, de ősi forrásokból táplálkozó nemzeti- és fajgyűlölet, a vezérlő és lényegét adó polgári optimizmusnak elsorvadása, a hit és bizalom eltűnése — mindmégannyi mérhetetlen erejű eszmei componens.

Ezért érdekes és ezért meggyőző a morál gondolatának bebocsátása a részvényjog területére és következetes keresztülvezetése minden részletfejezeten. Hiszen bizonyos az, hogy a Szuez-csatornát nem a morál szerszámaival építették, a repülőgépek fejlődésének útját nem etikai alaptételek mérföldkövei szegélyezik. De minden építőmunkánál ott kell, hogy lebegjen a morál eszméje; különösen pedig oly időkben, amikor gazdasági és politikai berendezéseink alappillérei is recsegnek-ropognak és az építés munkája valóban helyreállítást jelent.

Nell-Breuningnek a részvényjog újraszabályozásának eszköze tekintetében vallott felfogást nem osztjuk. Nem bízunk a törvényi út egyedül helyes voltában és különösen nem tartjuk ezt az elképzelést összeegyeztettnek azzal a felfogással mely a morál irányban kívánja látni a haladó fejlődést. A morált nem lehet törvényi parancsal bevinni a gazdasági köztudatba. Ha úgy tartjuk, hogy a morál a gazdasági tereken is respektust élvezzen, akkor ezt az eszmemenetet fokozatosan, lépésről-lépésre és épen a bírói jogalkalmazás irányító, fejlesztő és gyengéden preszionáló hatalmával kell uralkodó közvéleménnyé tennünk. Azután jöhet simító, ellentéteket egyeztető, általános tekintélyt adó rendelkezéseivel: a törvény.

Gb. A.

Dr. Sándorfi Kamill: *A csődönkívüli kényszeregyességi eljárás bírói gyakorlata.* Budapest, 1930. Szakavatott kézzel készült összeállítás a csődönkívüli kényszeregyességre általában, a pénzüintézetek kényszeregyességére és az ipari záloglevelekkel fedezett kölcsönök biztosítására vonatkozó és a csődönkívüli kényszeregyességgel kapcsolatos jogszabályoknak és újabb bírói gyakorlatnak.

Elemér Balogh: *Der Urheber und das Alter der Fiktion des Cornelischen Gesetzes, nebst einigen einleitenden Bemerkungen.*

kungen über die Bedeutung des Römischen Rechts für das moderne Recht. Különlenyomat a *Bonfanti* olasz jogtörténetés tiszteletére kiadott emlékkönyvből, Pavia, 1930. Ezek a bevezető megjegyzések teszik ki a mű túlnyomó részét. (1. §. 625—679. 11.), s részben szintén a tárgyhoz nem tartozó, de önmagukban fölötte érdekes és értékes történeti és irodalmi exkurziókban gazdagok. A 2. §. foglalkozik aztán a *lex Cornelia* ama fikciójával, amelynél fogva az ellenség hadifogságába került és abban meghalt római polgárt úgy kell tekinteni, mintha fogságba esésének pillanatában meghalt volna, amivel jelesül kizáródnak a *capitis deminutio maxima* jogkövetkezményei s ezzel orvoslódnak a szigorú *ius civile* merevsége folytán előállott méltánytalanságok. Ez az összefüggés ad alkalmat a Szerzőnek arra, hogy jelesül a *summum jus summa injuria* közmondás eredetével és a különböző jogrendszerekben érvényesülésével foglalkozzék.

M. A.

Kelemen Sándor dr.: A magyar kartelltvörvény javaslata a külföldi törvényhozás tükrében. A pécsi m. kir. tudományegyetem nemzetközi jogi intézetének kiadásában Dr. Faluhelyi Ferenc egyetemi tanár előszavával jelent meg e munka. Szerző eddigi munkásságával is a kartellek állami ellenőrzés alá helyezésének és a kérdésben nemzetközi szabályozás szükségének elve mellett szállt síkra. E könyvében ebből a szemszögből nézve bírálja a magyar kartelltvörvény javaslatát a külföldi törvényhozásnak már fennálló rendelkezéseire való utalással.

A kartelltvörvények ellen általában azt szokták felhozni, hogy a gazdasági életbe való minden állami beavatkozás káros és az ilyen beavatkozás, különösen a kartellek nemzetközi hatalmával szemben, úgyszólván hatálytalan. E felfogás teljesen helyesnek nem mondható. Mindig voltak és a gazdasági élet fontosságának növekedésével mindinkább lesznek olyan törvények, melyek gazdasági vonatkozásúak. A fontos csak az, hogy a gazdasági élet előfeltételeinek, zavartalan menetének biztosításánál és kinövéseinek elnyomásánál tovább ne menjenek, ne akarjanak a gazdálkodás mikéntjébe beleavatkozni. A kartellek ellenőrzése és kinövéseinek letörése tulajdonképpen a szabad verseny céljának, a versenytársak egyenlő indulási feltételeinek és a fogyasztók minél jobb és olcsóbb ellátásának érdekében történik és így mint a szabad versenynek fentartása és céljának érvényesülése érdekében való jogszabály elvileg nem kifogásolható. Hogy a kartellekkel szemben hatalmunkál fogva szabályozás hatálytalan, ezt törvényhozás be nem ismerheti.

Szerző a magyar javaslatban főleg azt kifogásolja, hogy a tilos kartellcselekmények részletesebb felsorolását